

Plantenkeuze voor het paludarium

INLEIDING

In de terrarium/paludarium-hobby krijgen we ook te maken met de keuze betreffende de inrichting. Hiervoor zijn diverse mogelijkheden: Men kan kiezen voor een terrarium dat is ingericht m.b.v. plastic planten, hout en/of stenen, maar men kan ook kiezen voor planten afkomstig uit de kamerplantencultuur, want deze planten komen oorspronkelijk voor in de gebieden waar ook onze dieren vandaan komen.

Nu zult u zeggen, echte planten gaan snel rotten, breken af, of worden door de voedseldieren zoals krekels en sprinkhanen opgevreten. Daarom wordt weinig met echte beplanting gewerkt. Met weinig fantasie kan ik me inderdaad voorstellen wat b.v. een volwassen wateragaam kan aanrichten. Dit soort dieren zal inderdaad de beplanting in een terrarium of paludarium grotendeels vernielen, maar wanneer men kiest voor kleinere dieren die dan op een ruime omgeving "getracteerd" worden, zijn echte, levende planten zeer decoratief.

Voorbeelden van dieren waarbij men gemakkelijk een natuurlijke beplanting kan plaatsen zijn:

Anoლისsoorten (bv. *A. carolinensis*)

Phelsumasoorten (bv. *P. quadriocellata*, *P. laticauda*),
rietkickers (*Hyperolus*), kleinere Hylasoorten en
buidelkickers (*Gastrothecas*soorten).

Zelf heb ik pijlgifkickers en een paar rietkickers zitten. Zij doen het prima in een terrarium dat is voorzien van echte beplanting. Natuurlijk moet men m.b.t. de beplanting rekening houden met het klimaat in het terrarium. Men kan uiteraard een cactus die in een droog klimaat thuis hoort, niet in een regenwoudterrarium plaatsen.

DE BODEMBEDEKKING

Wat verder in dit artikel zal ik ingaan op een aantal plantensoorten die het mijn inziens, prima doen in een

paludarium, maar nu eerst iets over de te gebruiken bodem.

In mijn paludarium heb ik voor de volgende bodem gekozen: Ik ben begonnen met het aanleggen van een drainagelaag. Deze laag bevat veel hopen en spleten, om het overtollige sproeiwater weg te laten vloeien, zonder daarbij het risico te lopen dat de plantenwortels weggroten. Ik maak voor deze laag gebruik van lavastenen, die ik m.b.v. een steenbeitel en vuisthamer in kleinere stukjes heb gehakt. Deze laag lavasteen heb ik op de glazen bodem geplaatst. Daar overheen heb ik een mengsel bestaande uit leempoeder, turfvezel en gewassen rivierzand gelegd. Ik heb bewust niet gekozen voor pot- of bosgrond, omdat deze snel kunnen verzuren en omdat bosgrond ook veel schadelijke insecten (zoals bv. duizendpoten) kan bevatten. Boven de leem/turf/zandlaag heb ik fijngewassen grind gebruikt.

Mijn paludarium staat nu ongeveer 2,5 jaar en de planten groeien prima. Indien men kiest voor een groot en relatief diep watergedeelte, kan men dit voorzien van een bodem zoals men die ook in een aquarium gebruikt. Ik zelf heb slechts een klein ondiep watergedeelte aangebracht, zodat ik heb afgezien van een bodem. Dit omdat ik voorheen weleens last kreeg van de beruchte platworm van het geslacht *Planaria*.

DE BEPLANTING VAN HET WATERGEDEELTE

Ik zou willen beginnen met de opbouw van het watergedeelte en daarna verder gaan met de oeverbeplanting.

Indien het watergedeelte het grootste oppervlak van uw terrarium inneemt, kun je dit beplanten zoals men gewend is te doen in een aquarium. Hiermee bedoel ik, dat men dan opwerkt van laag naar hoog. Een leuke voorgrondplant is hier dan bv. *Lobelia cardinalis*. Dit is echter ook een plant die, wanneer men hem door laat groeien, boven het

wateroppervlak zal uitgroeien. Andere voorgrondplanten zijn bv. *Hottonia palustris*, *Elatine macropoda*, *Didiplis diandra*, *Micranthemum*, *Echinodorus tenellus* (Amazonegras, moeilijk verkrijgbaar), *E. magdalenis* (dwerg-amazone), *Sagittaria* sp., Acorussoorten, *Anubias nana* en de kleinere *Cryptocoryne* soorten.

Indien men de *Cryptocoryne* soorten op laag water houdt, is het zelfs mogelijk om ze in bloei te krijgen.

Ook de *Anubias nana* is een moerasplant die zowel in, als boven het water zal groeien. Deze plant dient dan echter wel met zijn wortels in het water te staan. Ook hierin ontwikkelen zich bloemen en aan deze bloemen kan men zien dat de plant afstamt van de aronskelkachtigen. De Anubiassoorten zijn echter wel iets kostelijker in aanschaf dan de doorsnee waterplanten.

In grotere watergedeelten kan men veel doen met planten van het geslacht *Aponogeton*. Deze planten, met als de bekendste de *A. crispus* (links op afb) en *A. ulvaceus* (rechts op afb), worden vrij fors en krijgen prachtige lichtgroene bladeren.

Het zijn knolgewassen die ook regelmatig een bloeiperiode hebben. Deze bloem wordt dan een één- of meer-arige stengel, die als een zwanenhals boven het watergedeelte uit kan steken.

Ook een bolgewas is de *Barclaya longifolia*, oftewel het sigarenblad. Deze knol krijgt lange roodbruine lancetvormige bladeren met een zeer mooie bordeau-rode tot purperpaarse bloeiwijze die zich aan het wateroppervlak ontplooit.

Andere, forsere, planten voor in de diepere watergedeelten zijn bv. het Belgisch groen (*H. polysperma*). Eikenbladvarens (*H. difformis*), kersenblad (*H. guyanensis* / *H. corymbosa*), Bacopasoorten, Ludwigiasoorten etc.

Een zeer leuke plant is wel de Braziliaanse klimop oftewel *Hydrocotyle leucocephala* (zie afb). Deze plant heeft ronde

bladeren aan een kruipende stengel, lichtgroen van kleur. Het interessante aan deze plant is het feit dat men hem vrij eenvoudig op het land kan laten doorlopen.

De meeste aquariumplanten zijn in feite moerasplanten en zijn daardoor geschikt om als afbakening te dienen voor de overgang van het water naar het landgedeelte.

Indien men echter een groot watergedeelte wil inrichten als oeveraquarium, dient men er wel voor te zorgen dat de planten naast de voeding ook voldoende licht krijgen. Voor planten van de geslachten *Aponogeton*, *Barclaya*, *Echinodorus* en *Cryptocoryne*, kan toevoeging van klei of turf aan het bodemsubstraat worden overwogen.

Ook een zeer dankbare plant is bv. het javamos (*Vesicularia*). Indien de bodemgrond van ons landgedeelte ook nog eens vrij vochtig is, wil hij het ook nog wel op het land goed doen en dan is hij zeker zo fijn om mee te werken als het door ons vaak zo begeerde *Sphagnum* of veenmos. Ervaringen hiermee hebben mij geleerd dat dit veenmos of vrij gemakkelijk uitdroogt of wegtrot wanneer het te vochtig wordt.

DE BEPLANTING VAN HET LANDGEDEELTE

De overgang van water naar land zou men dus, zoals hoger vermeld, kunnen beplanten met soorten die in moerascultuur leven, zoals de Braziliaanse klimop, *Anubias* en *Crypto's*. Omdat men *Crypto's* meestal als onderwatervorm aanschaf, kan men hen het beste de bladeren ontnemen en de wortelstokken vochtig tot zeer vochtig inplanten. De nieuwe uitlopers vormen dan automatisch de gewenste vorm.

Op het landgedeelte in mijn terrarium heb ik gewerkt met een paar mooie en ook zeer bekende kamerplanten zoals *Spathiphyllum*, *Ficus repens*, *Marantha* (tiengebodenplant), *Scindapsus*, *Hoya cornosa* (wasbloem). *Scindapsus* is een klimplant die het in een vochtig milieu zeer goed doet. Het is een plant met diepgroene bladeren (er komen ook wel bonte vormen voor), die zich zeer snel uitbreidt.

Een stekje uit moeders bloempot en in een mum van tijd beschikken we over een fors uitgroeide plant die zowel over de bodem kruipt als tot boven in de lampen klimt! Oppassen dus dat hij niet gaat overwoekeren. Wat ik zo fraai aan deze plant vind, is dat hij ook luchtwortels maakt die tot aan de bodem toe reiken (bij mij dus ongeveer 70 à 80cm lang) Het geheel doet zich dan zo'n beetje voor als een liaan. Vooral mijn Hyperolussen maken er dankbaar gebruik van.

Ook de *ficus repens* kan gaan woekeren. Ik kocht bij een bevriend bloemist een mooie forse pot en die plaatste ik

aan de linkerzijde in mijn paludarium. In het begin gingen er 7 van de 10 strengen verloren en ik twijfelde eraan of ik de plant er wel of niet in zou gaan houden. Na een tijdje besloot ik om de dode takken er af te knippen en ik wachtte maar af wat er zou gebeuren. Inmiddels is de gehele zijwand en een gedeelte van de achterwand begroeid met deze fraaie klimmer met zijn kleine blaadjes. Regelmatig moet ik er zelfs met de schaar in om een flinke stekken uit te knippen, omdat hij anders al snel zou gaan verwilderen. De plant biedt trouwens een prima schuilplaats aan mijn *D. tricolors*, alhoewel ze hun eieren altijd afzetten op de *Scindapsis*. *Hoya cornosa* (wasbloem) heb ik eigenlijk maar als proef in de bak geplaatst. Het is een vetplant, te herkennen aan de dikke bladeren en hij doet het derhalve een stuk minder goed dan de rest. Hij klimt ook omhoog tussen de *Ficus* door en daarom houd ik hem maar in het terrarium, ook omdat hij leuk contrasteert met de kleine bladeren van de *Ficus*. Maar echt hard groeien doet hij niet. Op de bodem langs de kurkwanden laat ik wat epifyten groeien in de vorm van *Cryptanthussen* (kleine *Bromelia*'s) en ik heb er ook een *Dendrobium* (orchidee) op varenwortel. Orchideën doen het schijnbaar goed in paludaria, maar pas op met de aanschaf ervan.

Ten eerste kunnen ze aardig aan de prijs zijn en ten tweede bestaan er zeer vele soorten, die niet geschikt zijn voor onze hobby. Laat u zich daarom voordat u tot aanschaf overgaat, terdege door een vakman adviseren. Andere bekende epifyten zijn *Tillandsia*'s. Ook deze zeer fraaie planten zijn er in diverse soorten en maten, zowel voor de droge al voor de vochtige milieus. Eén ding hebben ze echter met elkaar gemeen: ze houden niet van direct sproeiwater.

Indien men de planten toch besproeit, moeten ze de mogelijkheid hebben om te drogen, anders rotten ze weg. Men kan epifyten inplanten, maar een andere methode, waardoor ze betere overlevingskansen hebben, is om ze op te binden. Hiervoor gebruikt men een stukje varenwortel, wat spagnum en een stukje visdraad. Men bindt de plant op door deze aan de voet in te wikkelen met wat veenmos en daarna vast te binden, niet te strak, op het stukje varenwortel. daarna hangt men het stukje varenwortel op met bv. een ijzerdraadje op de plaats waar men de plant wil hebben. Enkele andere soorten die goed in een terrarium te houden zijn, zijn o.a. *Dracenasoorten* en *Yucca*'s.

Met *Begonia*'s heb ik de ervaring dat ze, ondanks het feit dat ze uit het tropisch regenwoud afkomstig zijn, in het terrarium snel weggroten.

BESLUIT.

Zoals uit het bovenstaande mag blijken, ben ik voorstander om het terrarium / paludarium soms ook nog riparium of troparium genoemd te beplanten met echte planten; uiteraard alleen dan wanneer de populatie het toelaat.

Niet iedereen is dezelfde mening toe gedaan, maar ja, iedereen beoefent de hobby op zijn eigen manier. Mocht u echter twijfelen over de keuze tussen echte- en plastic planten als decoratiemiddel, probeer het dan eens met wat kamerplanten. Zelf heb ik wel eens wat geëxperimenteerd met een plastic plant om een thermostaat weg te werken, maar echte planten blijven toch mijn duidelijke voorkeur hebben.